

Posudek vedoucí bakalářské práce

Josef Kubát

Raně novověký dům na Václavském náměstí v Praze. Městská renesanční domácnost ve světle písemných a hmotných pramenů

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií

Praha 2024

Cílem bakalářské práce J. Kubáta bylo představit a porovnat různé typy pramenů a postupů, které mohou poskytnout informace o sociální struktuře a každodenním životě domácnosti na přelomu středověku a novověku. Jádrem práce tvoří archeologické nálezy z domu čp. 837/II na Václavském náměstí v Praze, získané během výzkumu V. Humla v roce 1994. Autor si také kladl za cíl analyzovat vztah mezi domem a domácností a zasadit zkoumané písemné prameny i archeologické nálezy do kulturně-antropologického rámce.

V úvodu J. Kubát jasně formuluje své cíle, které zahrnují studium raně novověké domácnosti z několika hledisek. Práce je logicky strukturovaná a z formálního a metodologického hlediska k ní nemám zásadní připomínky. Objevuje se pouze několik stylistických nejasností a gramatických nepřesností, z nichž většina byla uvedena na pravou míru v rámci dodaných errat. Autor prokazuje dobrou znalost primární antropologické literatury a postupuje od teoreticko-metodologického rámce přes obecný popis situace až k detailnějšímu rozboru jednotlivých aspektů, prvků a materiálu. Oceňuji zejména snahu o interdisciplinární přístup k problematice, což je směr, kterým by se moderní archeologie měla ubírat, pokud je to možné. Přesto musím podotknout, že ne všechny cíle, které si autor stanovil, se mu podařilo naplnit. Zejména postrádám avizované „*zasazení zkoumaných písemných pramenů i archeologických nálezů do komplexního kulturně-antropologického rámce poznání a vykreslení obrazu každodenního života jednoho městského domu*“, které by mělo dle mého názoru být logickým vyústěním této bakalářské práce.

V první části, nazvané *Raně novověké město a jeho společnost*, předkládá autor dobře strukturovaný popis raně novověké společnosti, přičemž se soustředí na její archeologické, historické, sociální i ekonomické aspekty. Zabývá se rozdíly mezi životem ve městě a na venkově, centrální ekonomickou rolí města a sociálními konflikty, které výrazně ovlivňovaly

život jeho obyvatel. Klade důraz na historii zkoumaného domu čp. 837/II v kontextu každodenního života novověkého Václavského náměstí. Autor prokazuje dobrou znalost použitých pramenů a jasně představuje a vysvětluje použitou terminologii. Správně také poznamenává, že studium domácnosti nelze generalizovat a není možné pro něj vytvářet obecně platné badatelské kategorie.

Druhá část práce, nazvaná *Dům – základ společenské infrastruktury*, se zaměřuje na materiální aspekty a na práci s archeologickými a písemnými prameny, přičemž bere v úvahu, že dům má z hlediska zkoumání více významových rovin. Tato část se také věnuje stavebně-historickému průzkumu a poukazuje na rozdíly mezi písemnými prameny a skutečnou situací v terénu. Autor se drží standardního archeologického postupu při práci s prameny, zejména při zpracování a vyhodnocení keramického materiálu. Na tomto místě musím upozornit na nedostatky ve zpracování a prezentaci obrazového materiálu. U ilustrací a fotografií chybí jednotně graficky i rozměrově zpracovaná měřítko tak, aby byly zobrazené nálezy porovnatelné. Měřítko není bohužel uvedeno ani v popisku drtivé většiny ilustrací a fotografií. Tento jev považuji za problematický, zejména s ohledem na archeologickou povahu této části práce a také s ohledem na fakt, že je autor vystudovaný archeolog.

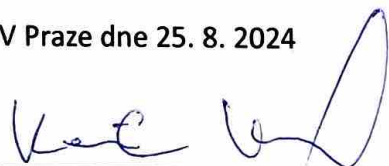
Třetí část práce, nazvaná *Domácnost – sociální struktura domu*, představuje spíše popisnou sociální sondu než syntézu poznatků. Popisuje role a postavení jednotlivých členů domácnosti, včetně postavení ženy v novověké společnosti, a hodnotí domácnost jako sociální a ekonomickou jednotku. Rovněž tematizuje životní cyklus domácnosti v kontextu novověké společnosti. Metodologicky je tato část práce v pořádku. Z hlediska interdisciplinaritativy pozitivně hodnotím její propojení s bakalářskou prací, kterou autor obhájil na Ústavu pro archeologii FF UK v roce 2021.

Závěrečná čtvrtá část práce, *Životní cyklus domácnosti a její každodennost*, měla podle autorova záměru nabídnout syntézu získaných poznatků a jejich zasazení do kulturně-antropologického kontextu. Ve skutečnosti se však tato část zaměřuje spíše na teoretický popis vzniku a fungování domácnosti v dobovém kontextu. Domnívám se, že zde cíl nebyl zcela naplněn, protože syntéza interdisciplinárních poznatků, která měla být součástí třetího a čtvrtého oddílu, zde chybí. Pokud nebyla syntéza či kontextualizace možná vzhledem k omezené výpovědní hodnotě dostupných pramenů, měla být tato skutečnost spolu se zdůvodněním uvedena minimálně v závěru práce.

Navzdory uvedeným nedostatkům má práce velký potenciál a její interdisciplinární přístup hodnotím velmi pozitivně. Autor prokázal schopnost samostatně pracovat s prameny, analyzovat je a v neposlední řadě i kontextuálně přemýšlet, což je pro jeho další badatelskou práci klíčové. Autor uvádí, že se hodlá tomuto tématu věnovat i ve své magisterské práci. Zde by již neměla chybět syntéza a kontextuální analýza, stejně jako kvalitní archeologická fotodokumentace nálezů, například ve formě katalogu, která odpovídá platným standardům.

Práce J. Kubáta splňuje požadavky kladené na bakalářské práce na FF UK. Proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením **známkou 2 (chvalitebně)**, s ohledem na výše uvedené nedostatky.

V Praze dne 25. 8. 2024

PhDr. Kamila Věšíňová, Ph.D.

vedoucí bakalářské práce